

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุรธรรม สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๑/๒๕๕๗

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประสิทธิ์ กิจเสมอใจ) ในคดีหมายเลขแดงที่ ๕๐๔๑/๒๕๕๒ ของศาลแพ่ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่)

สรุปข้อเท็จจริง

สรุปข้อเท็จจริงและกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อวินิจฉัย

การที่ผู้ร้องโต้แย้งในฐานะจำเลยในคดีแพ่งดังกล่าวได้ให้การต่อสู้คดีว่านายปรีดี บุญยัง อธิบดีกรมธนารักษ์ ผู้รับมอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ไม่ได้รับมอบอำนาจจากโจทก์ (รมต. คลัง) โดยหนังสือมอบอำนาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ได้ปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย จึงไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เนื่องจากหนังสือมอบอำนาจเป็นตราสารที่ต้องปิดแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐๔ แต่เนื่องจากหนังสือมอบอำนาจฉบับดังกล่าวเป็นตราสารที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียอากรตามมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากร ศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์พิจารณาว่าโจทก์มีอำนาจฟ้อง จำเลยจึงฎีกาและร้องโต้แย้งว่าประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามมาตราดังกล่าวข้างต้น ศาลฎีกาจึงส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติถึงหลักการทั่วไปในการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๕ บัญญัติถึงความคุ้มครองประชาชนชาวไทยไม่ว่าจะเหล่ากำเนิดใด เพศใด หรือนับถือศาสนาใดย่อมได้รับความคุ้มครองเสมอกัน มาตรา ๒๖ บัญญัติให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว เห็นว่ามีได้เป็นบทบัญญัติที่มีความหมายให้เป็นการบังคับใช้กฎหมายในทางละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ แต่ประการใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ บัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว เห็นว่าไม่มีข้อความใดหรือความหมายใดก่อให้เกิดความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติถึงบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ เป็นการบัญญัติหลักการเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยศาล เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว เห็นว่ามิได้มีข้อความใดที่เป็นการตัดสิทธิการใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น รวมทั้งจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว เห็นว่ามิได้มีข้อความใดที่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

กรณีผู้โต้แย้งได้ทำการโต้แย้งว่าประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตราดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้โต้แย้งมิได้ระบุเหตุผลที่ชัดเจนว่าขัดแย้งอย่างไร จึงไม่เป็นสาระที่จะวินิจฉัย ประกอบกับพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้วไม่มีข้อความหรือความหมายที่จะขัดหรือแย้งกันแต่อย่างใด

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗ “ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๖๐ “บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน”

มาตรา ๒๓๓ “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

พิจารณาแล้วเห็นว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากร แต่อย่างไร

จึงถือได้ว่า คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่นั้น กลุ่มกรณีไม่แสดงเหตุผลที่ชัดแจ้ง รวมทั้งบางมาตรามิได้เกี่ยวข้องกันแต่อย่างไร ไม่เป็นสาระหรือการอันควรได้รับการวินิจฉัย จึงไม่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

ส่วนกรณีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้นพิจารณาได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

เมื่อพิจารณาทบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ ประมวลรัษฎากรแล้วเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลรัษฎากรเป็นการยกเว้นให้บุคคลหรือกิจการต่อไปนี้เป็นฝ่ายที่ไม่ต้องเสียอากร คือ

๑) รัฐบาล

๒) เจ้าพนักงานผู้กระทำงานของรัฐบาลโดยมีหน้าที่

- ๓) บุคคลผู้กระทำการในนามของรัฐบาล
- ๔) องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- ๕) สภากาชาดไทย
- ๖) วัดวาอาราม
- ๗) องค์การศาสนาใด ๆ ในราชอาณาจักรซึ่งเป็นนิติบุคคล

แต่ข้อยกเว้นนี้มีให้ใช้แก่องค์การของรัฐบาลที่ใช้ทุนหรือทุนหมุนเวียนเพื่อประกอบการพาณิชย์หรือการพาณิชย์ซึ่งองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ

แสดงให้เห็นว่าบุคคลหรือองค์การหรือกิจการที่ไม่ต้องเสียอากรนั้น จะเป็นองค์การรัฐบาล บุคคลของรัฐซึ่งทำหน้าที่แทนรัฐหรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นอาจเป็นผู้ที่มีหน้าที่เก็บและส่งเงินที่ได้จากอากรเหล่านั้นเป็นรายได้แผ่นดินเพื่อประโยชน์สาธารณะอยู่แล้ว การยกเว้นไม่ต้องเสียอากรก็เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ขจัดอุปสรรค ความยุ่งยากซับซ้อน ความล่าช้าในกระบวนการบริหารราชการเพื่อประชาชนส่วนรวม (กล่าวคือรัฐต้องคืนค่าอากรดังกล่าวให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐอยู่แล้วหากไม่มีกฎหมายยกเว้นไว้เพราะปฏิบัติหน้าที่ให้กับรัฐหรือเป็นตัวแทนของรัฐ เท่ากับรัฐไม่ได้ไม่เสียจากการปิดอากรตามกรณีดังกล่าวเลย) นอกนั้นก็เป็นองค์การกุศลซึ่งย่อมได้รับการยกเว้นเพื่อเป็นการกุศลให้อยู่แล้ว จึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลแต่อย่างใด อีกประการหนึ่งผู้ที่มีได้รับการยกเว้น ตามมาตรา ๑๒๑ ประมวลรัษฎากร นั้น ก็เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕

วินิจฉัยว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ